

**Български център за
нестопанско право**

**ОТЧЕТ ЗА
ДЕЙНОСТТА
2009**

**Фондация
„Български център
за нестопанско право“**

**Отчет за дейността
2009**

БЦНП благодари за финансовата подкрепа на:

Trust for Civil Society
in Central & Eastern Europe

B | T | D

The Balkan Trust
for Democracy

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

За нас

Фондация „Български център за нестопанско право“ (БЦНП) е създадена през 2001 г. като организация в обществена полза, регистрирана в Централния регистър при Министерство на правосъдието.

От самото си учредяване БЦНП се утвърди като водещ експерт в областта на правната и финансова рамка на нестопанските организации (НПО) и като важен ресурсен център за НПО в България. БЦНП съсредоточава усилията си в оказване на правна подкрепа за НПО, подобряване на практиката по прилагане на законодателството за нестопанските организации, както и изграждане и развиване на капацитета им.

Нашата дейност включва:

- Консултации по общата правна и данъчна рамка на фондациите и сдруженията;
- Поддържане на онлайн база данни с актуално законодателство на НПО, специализиран новинарски раздел и изпращане на новини по електронна поща, поддържане на интернет базиран форум, както и база данни за счетоводни услуги;
- Регистрация и вписване на промени на сдружения и фондации;
- Изработване на правни проучвания, анализи и документи;
- Организиране на обучения, свързани с правната и данъчната рамка на НПО, добро управление, стопанска дейност, предоставяне на социални услуги и застъпничество;
- Разработване на стратегии и планове за развитие на организации.

Екип

Ралица Величкова – директор, осъществяваща ръководството на фондацията и юрист, експерт по правната рамка на НПО;

Любен Панов – програмен директор, експерт в областта на правната и финансова рамка на НПО;

Павлица Алексиева – програмен директор, юрист и експерт в общата правна и данъчна рамка на НПО;

Александър Йоловски – финансов директор;

Атанас Славов – юрист, експерт по правната рамка на НПО и социалното договаряне;

Мариета Димитрова – юрист, експерт в сферата на социалното договаряне и антидискриминацията;

Лъчезар Станчев – юрист, експерт по правната рамка на НПО.

Настоятелство

Дейвид Мур – председател, вицепрезидент на Международния център за нестопанско право;

Вяра Мукова – ковчезник, адвокат;

Светлана Георгиева – член, журналист;

Десислава Бижева – член;

Стефан Клингелхофър – член, старши вицепрезидент на Международния център за нестопанско право

Иво Христов – член, доцент доктор на юридическите науки, преподавател в Софийския и Пловдивския университети;

Ралица Величкова – член по право.

Какво се случи през 2009 г.?

Скъпи приятели и колеги,

Измина една година, маркирана като „кризисна“ в икономически план и безспорно намерила отражението си и по отношение на гражданския сектор в България. Но доколкото кризата е както възможност за осмисляне на извършеното и за извеждането на поуки, така и възможност за развитие, ето и нашата равностметка за изминалата година:

За пореден път поставихме въпроса за създаването на фонд за подкрепа на гражданските организации. Създаването му би било доказателство за това, че държавата има политика за развитието на гражданския сектор. Създаването на такъв фонд би дало възможност на гражданските организации, работещи по проекти с европейски средства, да получат мостово финансиране, до изплащането на извършените по проектите им дейности.

Развитието на сектора, макар и погледнато от друг ъгъл, бе част от друга наша инициатива през годината – създаването на база данни на активните организации. Резултатите сочат, че значителен процент от регистрираните организации в България не извършват активна дейност. Анализът на причините за това състояние на сектора предстои. Той може да се свърже, макар и не пряко и с друг аспект, повлиял на развитието на гражданското общество – работата по проекти и усвояването на средства по оперативните програми на ЕС. По ОПАК средства за НПО бяха заложиени само при старта на програмата, а за 2009 (и 2010) не се предвиждат средства за граждански организации. Това със сигурност не спомага за повишаване на устойчивостта на гражданския сектор.

Развитието на гражданския сектор погледнахме и през призмата на ефективността на институциите, с които той си взаимодейства. Стартирахме проект за оценка на дейността на Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел при Министерство на правосъдието. Зад този проект стои убеждението ни, че съществуването на добре работещ и функциониращ регистър е гаранция за наличието на повече прозрачност и отчетност в дейността на организациите, определили се да извършват общественополлезни дела.

През годината разработихме и предложения за подобряване на консултативния процес с гражданите и организациите в процеса на приемането на нормативни и политически актове от администрацията. Предстои ни и

по-важната част, свързана с възприемането на тези правила от администрацията, което се надяваме да извършим съвместно с други граждански организации, за които реалното осъществяване на гражданското участие в процесите на вземане на решения е също мисия и цел.

По отношение на законодателните промени, засягащи сектора, фокусът ни се спря на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликта на интереси. В едно от изданията, които подготвихме, ние разгледахме моделите на взаимодействие между гражданските организации и общините, но от гледна точка на законовите разпоредби и рестрикции, които задават рамката, но не пречат за успешното продължаване на партньорства на местно ниво между общини и местни организации.

През изминалата година публикациите ни се увеличиха с още няколко, като темите варираха от *Преглед на законодателството за юридическите лица с нестопанска цел в България* до *Преглед на добрите модели на гражданско участие в процесите на вземане на решения*. На страницата ни в интернет има вече и информация за законодателствата за НПО в няколко черноморски държави. Това стана възможно благодарение на успешно реализираната ни Черноморска стажантска програма, стартирала през годината.

В персонален план към екипа ни се присъедини един млад и многообещаващ колега, но същевременно се разделихме с основния експерт на организацията по отношение на реформата на социалните услуги – Надя Шабани.

Така в най-общ план изглеждаше изминалата година за нас. Връщайки се към изходните си думи, мога да кажа, че ние асоциирахме „кризата“ с развитие и с възможност за поемане в нови посоки, защото вярваме, че това е работещият модел.

Резултати от работата ни през 2009:

- Законопроект за създаване на Фонд за подкрепа на гражданските организации;
- Създаване на национална база данни на действащите в страната организации;
- Подготовката на пакет от предложения за подобряване на гражданското участие в процесите на вземане на решения и участие в работната група по приемането на нов закон за нормативните актове;
- Осъществяване на стажантска програма за представители на осем черноморски държави.

Легитимност чрез публичност: Интернет база данни на българските НПО

Една от ключовите инициативи на БЦНП в партньорство с Фондация „Програмен и аналитичен център за европейско право“ (ПАЦЕП) през 2009 г. е създаването на „Информационен портал за българските НПО“.

Целта на информационния портал е да се превърне в платформа за общуване и представяне на неправителствените организации пред обществото и донорите, в място, където активните фондации и сдружения могат сами да изграждат и поддържат своя образ, да информират симпатизантите си за своите инициативи, да обновяват данните си, да получават най-актуална информация за сектора, да търсят служители, доброволци и партньори.

От януари до септември 2009 г. протече мащабна изследователската работа и обобщаване на информация за над 5500 български НПО, включена в справочници, в съществуващи тематични бази от данни, в списъци на организации, спечелили проекти по различни финансиращи програми, участници в конференции и др.

Събраната информация беше проверена, допълнена и коригирана с помощта на екип от регионални координатори в 28-те области на страната чрез лични контакти, по телефон или електронна поща.

Паралелно с това започна и изграждането на самата база данни, а и на интернет страницата, на която тя вече е достъпна – www.ngobg.info. Основната ни цел е създаването на лесно за работа приложение, носещо максимална информираност за потребителя. Официалното стартиране на интернет портала беше на 22 февруари 2010 г.

Какво предлага www.ngobg.info

- Търсене на организация – търсене по 13 различни критерии;
- Календар за предстоящи събития – всяка регистрирана организация може да публикува информация за предстоящите си събития;
- Новини – редакторът на уебсайта всеки ден преглежда публикациите в медиите и подбира най-интересните събития свързани с гражданския сектор;
- Кариера в НПО – обяви за работа или стаж, достъпни за всеки посетител;
- Публикации – безплатен източник на информация от и за сектора;
- Доброволци – обяви за търсене на доброволци от НПО. Кандидати за доброволци също ще могат да публикуват обяви за търсене на възможности да бъдат доброволци;
- Прессъобщения – всяка регистрирана организация може да изготви прессъобщение по предварително зададен макет, което ще се публикува на уебсайта;
- Създай собствена страница – безплатна възможност за създаване на собствен уебсайт за всяко регистрирано НПО, което няма самостоятелна интернет страница;
- И още:

Информация за конкурси за обществени поръчки и грантове, анкети, бюлетин и много други информационни материали...

Участие на НПО в процеса на вземане на решения

Участия в работни групи и законодателни инициативи

Приоритет за Българския център за нестопанско право и през 2009 г. продължи да бъде подобряването на правната рамка за участие на НПО в процесите на вземане на решения. Част от работата в тази област бе и участието на експерти на БЦНП в междуведомствената работна група към Министерство на правосъдието за създаването на проект на нов Закон за нормативните актове, на която те представиха становище по законопроекта, фокусирано върху формите и процедурите на гражданско участие в законодателния процес. Принципните положения, които залегнаха в законопроекта са: изискването за 30-дневен срок за обществено обсъждане на проектите на нормативни актове, възможността за НПО да се включат в писмени консултации, дискусии, проучвания, съвместни работни групи с институциите. Също така в 30-дневен срок след приключване на обществената консултация органът, провел консултацията, следва да публикува в интернет и обобщена информация за приетите и отхвърлените предложения, както и мотивите за това.

Експерт на БЦНП се включи и в работните срещи по оформянето на законодателни предложения, целящи регламентирането на дейността на обществените съвети на местно ниво като част от инициатива на Сдружение „Болкан Асисст“. Разработените предложения предвиждаха промени в Закона за местното самоуправление и местната администрация, чрез които обществените съвети като форма на участие на местната общност в процеса на формиране на местни политики да бъдат скрепени на законово ниво. Впоследствие предложенията се коментираха по време на кръгла маса, организирана от Министерството на регионалното развитие и благоустройство.

През изминалата година продължи обсъждането на законодателството, посветено на лобирането. В парламента бяха внесени два различни законопроекта, отразяващи различни идеи и философия. Единият беше фокусиран върху професионалната лобистка дейност, а другият предлагаше по-гъвкав подход за определяне на лобизма. БЦНП подготви становище по предложените законопроекта и взе участие в дискусиите на работната група към Комисията по гражданско общество и медии в парламента. Основната цел, която си постави БЦНП бе да се избегнат евентуални негативни ефекти върху НПО, работещи в обществена полза и ангажирани със застъпнически кампании, граждански инициативи и права на човека. В този смисъл БЦНП успя да убеди народните представители, че изказването на

становище или отправянето на предложение от страна на НПО в рамките публични дискусии или поискано от публични институции не представлява лобистка дейност. Също така не са лобистка дейност общественорепубликанските дейности на НПО, насочени към подобряване на законодателството и подкрепени от публични институции на местно, национално, европейско или международно ниво.

Форум „Гражданско участие“

На 27 май 2009 г. в София се създаде Форум „Гражданско участие“ (ФГУ) – неформално обединение на 55 неправителствени организации от цялата страна, целящи подобряване на гражданското участие в процесите на вземане на решения. БЦНП е един от учредителите, които се включи и активно в работата по определяне на приоритети и структура на Форума. БЦНП участва в работната среща на ФГУ, организирана в Хисаря през юли 2009 г., както и на общата среща на всички членове през ноември 2009 г. През ноември Форумът одобри основните принципи за гражданско участие, подготвени от Българския център за нестопанско право, които ще послужат за основа при бъдещи дискусии с представители на администрацията. На същата среща Любен Панов от БЦНП беше избран за съпредседател на работната група за взаимодействие с институциите на централно и местно ниво и за член на Координационния съвет на ФГУ.

През 2009 г. Форумът изпрати предложения за подобряване на гражданското участие до Народното събрание и до Министерския съвет на Република България и проведе срещи с председателя на НС г-жа Цецка Цачева и с началника на кабинета на министър-председателя г-жа Румяна Бъчварова. На тези срещи, в които участва и представител на БЦНП, бяха обсъдени възможности за съвместни инициативи.

Форум „Гражданско участие“

Цели

Форум „Гражданско участие“ се стреми да постигне следните цели:

- Утвърждаване на гражданското участие в процеса на вземане на политически решения като постоянно действаща практика на местно, регионално и централно ниво;
- Въздействие и натиск върху управляващите във всички случаи, когато те отказват ефективното включване на гражданите в разработването и формулирането на решенията и политиките на местно, регионално и централно ниво;
- Ясно и категорично законодателно регламентиране на гражданското участие в процеса на вземане на решения на всички нива и за конкретно формулирани задължения на управляващите в тази посока.

Структура

Форум „Гражданско участие“ се ръководи от Координационен съвет, състоящ се от секретариат и председателите на работните групи на Форума. На общата среща на членовете през ноември 2009 бяха създадени четири постоянни работни групи, всяка от които има двама съпредседатели, като според правилата на Форума поне 50 % от тях са от извън София.

Приоритети

На срещата на ФГУ през юли 2009 г. бяха приети основните приоритети на Форума по отношение на Народното събрание и Министерския съвет. Тези приоритети включват:

- По-голяма прозрачност при разработване и обсъждане на законопроекти и стратегии, включително приемане на ясни правила за обществени консултации с гражданите и организациите на гражданите. Тези правила да се подготвят от работна група и с участие на НПО и на представители на изпълнителната власт;
- Определяне на лица за контакти от администрацията на Народното събрание и от политическия кабинет на министър-председателя, които да подпомагат взаимодействието между двете страни;
- Извършване на оценка на ефектите от досегашни финансови механизми за разпределяне на средства за НПО от държавата (като Оперативна програма „Административен капацитет“, ежегодните субсидии от държавния бюджет и др.) и формулиране на съвместни предложения за повишаване на тяхната ефективност и прозрачност;
- Постоянна публичност на позициите на България в ЕС и активно включване на НПО в подготовката и планирането на следващия програмен период 2014-2020.

Стандарти и правила за консултиране на политики с НПО

През 2009 г. експерти на БЦНП подготвиха анализ на съществуващата правна рамка в България за формите и механизмите на включване на гражданите и организациите при формирането на публични политики и приемането на закони; направиха сравнително изследване на съществуващите модели на участие на НПО в процеса на вземане на решения в страни от Централна и Източна Европа. На базата на тези два документа БЦНП излезе със Стратегически документ, включващ различните стъпки, които следва да се предприемат за подобряване на участието на НПО в процесите на вземане на решения в България. Резултатите от аналитичната ни дейност и идеите ни за стратегически промени бяха представени и обсъдени с представители на държавните институции и на неправителствения сектор по време на организираната на 27 февруари 2009 г. национална работна среща на тема „Участие на НПО в процесите на вземане на решения“.

Впоследствие създадохме работна група с представители на Народното събрание, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на здравеопазването и Министерството на правосъдието. Целта бе да се разработят стандарти и правила за консултиране с граждански организации на проекти на нормативни и политически актове. Също така

бяха разработени и правила за номиниране и избор на представители на гражданския сектор в различни консултативни съвети, гарантиращи действително представителство, яснота на критериите за избор и ефективност в процеса на вземане на решения. Изработените правила бяха представени на официални срещи в институциите и беше търсена подкрепа за тяхното приемане. С цел да проучи чуждестранния опит в областта на гражданското участие на НПО в процесите на вземане на решения и на публичното финансиране на неправителствения сектор, през април 2009 г. БЦНП организира учебно пътуване до Хърватия за представители на държавните институции и на водещи НПО. Бяха организирани срещи с представители на Съвета за развитие на гражданското общество към Министерския съвет на Хърватия, с народни представители от ресорни парламентарни комисии, с представители на Националната фондация за развитие на гражданско общество, с представители на активни граждански организации, участващи в процесите на вземане на решения, които споделиха опит и добри практики на гражданско участие, установени на национално и местно ниво в Хърватия.

Социални политики и инициативи

Експерти на БЦНП разработиха предложения за промени на Закона за социално подпомагане (ЗСП) и на Правилника за прилагането му в сферата на социалното договаряне. Предложенията бяха насочени към ясно формулиране на правомощията на кмета в конкурсите за възлагане на социални услуги на външни доставчици, създаване на адекватна уредба на процедурата на прякото договаряне, както и уточняване на взаимоотношенията между наетия персонал и външния доставчик след възлагането на социалната услуга.

БЦНП участва и в работна група към Министерството на здравеопазването, която подготви промени в Правилника за дейността и организация на работа на Център „Фонд за лечение на деца“. Предложеният проект на правилник целеше оптимизиране на дейността на Фонда по начин, който да съдейства за по-адекватното му функциониране и отговор на нуждите за лечение на деца. В проекта също така бе предвиден подобрен механизъм за включване на гражданските организации като членове на Обществения съвет към Фонда.

Експерт на БЦНП взе участие в междуведомствена работна група, чиято основна цел бе изработването на политически документ за деинституционализация на специализираните институции за деца. В работната група участваха: представители на родителски организации, на доставчици на услуги за деца, на други НПО, ангажирани при формирането на политики в областта на закрила на децата, както и представители на държавните институции, работещи в сферата на социалната политика¹. Изработеният политически документ очертава контекста, в който следва да се осъществи процесът на деинституционализация, неговите основни принципи и етапи, както и целите, които могат да бъдат постигнати. Разработени бяха и конкретните стъпки за закриване на институциите за деца в България. В работен вариант политическият документ бе готов през ноември 2009 г., и приет от Министерски съвет през 2010 г.

Платформа „Социални политики“

През 2009 година с активното участие на експерти на БЦНП бе изработен стратегически документ в областта на социалните услуги в България,

¹ Министерство на труда и социалната политика, Министерство на образованието, младежта и науката, Министерство на здравеопазването, Агенция за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето

наречен „Бяла книга – ефективна подкрепа чрез социални услуги за уязвимите групи в България. Основни принципи“. Документът бе в основата на проект на Платформа „Социални политики“² – „Бяла книга: подкрепа за уязвимите групи в България. Принципи и ефективни социални политики“, финансиран от Институт „Отворено общество“ и Тръста за гражданско общество в Централна и Източна Европа. Експерти на БЦНП също така взеха участие и при представянето на Бялата книга в Русе и Ловеч.

Бялата книга отразява визията на гражданските организации за успешна социална политика и има претенцията да бъде „заявка“ за въвеждане на концепция за добро управление, водещо до ефективна социална подкрепа. Изведените в нея принципи дават основните направления за формулиране и прилагане на адекватна и съобразена с европейските стандарти социална политика за подкрепа чрез социални услуги на уязвими групи. В същото време на основата на направената оценка на фактическото състояние на социалната политика в областта на услугите в България, бяха формулирани конкретни препоръки, които следва да се приемат от правителството, за да придобият практическа реализация изведените принципи.

На конференция на 26 ноември 2009 г. в София Бялата книга бе представена и обсъдена между представители на държавни институции и на над 50 НПО от цялата страна. На събитието присъства и г-н Филип Маден, вицепрезидент на Европейската асоциация на доставчиците на услуги за хора с увреждания, който сподели британския опит при прилагането на принципа за индивидуални бюджети в социалната сфера.

² Платформа „Социални политики“ обединява 15 неправителствени организации работещи в социалната сфера: Сдружение „Самаряни“; Български център за нестопанско право; SOS Детски селища – България; Фондация „За нашите деца“; Каритас България; Фондация „Инициатива за здраве“; Фондация „Помогни на нуждаещите се“; Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения (БАЛИЗ); Фондация „ЕКИП“; Институт по социални дейности и практики; Фондация „Партньори България“; фондация „Стъпка по стъпка“, Фондация „Здравни проблеми на малцинствата“, Международна социална служба – България, Фондация „Дива“

Финансова устойчивост на НПО

През 2009 г. Българският център за нестопанско право продължи да поставя въпроса за финансовата устойчивост на неправителствените организации в България. Основен фокус на нашата дейност беше популяризирането на идеята за създаване на Фонд за финансиране на НПО. На два пъти – през февруари и през септември – БЦНП организира работни срещи с представители на неправителствени организации, на които беше обсъждана възможността за приемане на закон, който да регламентира създаването на такъв фонд. Експерти на БЦНП изработиха примерния текст на закона за създаване на фонда, но по-важното бе, че участващите в групата представители на НПО обсъдиха и приеха водещите принципи, които да залегнат при създаването на фонда. Законопроектът предвижда, че основните дейности на Фонда ще бъдат да предоставя грантове за укрепване на гражданското общество и безлихвени заеми за мостово финансиране на европейски проекти на граждански организации. Фондът ще се управлява от Управителен съвет от представители, избрани от граждански организации, но ще се подкрепя административно от Министерството на правосъдието (което и сега координира конкурса за предоставяне на бюджетни субсидии) или от Министерския съвет. За мониторинг и оценка на проекти може да се наемат и външни експерти.

Защо трябва да се създаде Фондът за финансиране на НПО?

1. Съществуването на независимо гражданско общество е не по-малко ценно от съществуването на добри пътища, стабилна икономика или чиста природа. Изтеглянето на много чуждестранни донори и недостатъчно развитата дарителска култура поставят под заплаха стабилността на гражданските организации у нас;
2. Европейското финансиране поставя много организации в ликвидна криза поради необходимостта да изразходват средства, които едва впоследствие се покриват от донора. Липсата на механизъм, подобен на Фонд ФЛАГ за общините е сериозен проблем за повечето НПО;
3. В почти всички страни в Централна и Източна Европа, включително и в страни нечленки на ЕС, са предвидени механизми за финансова подкрепа на неправителствени организации – създаване на специализирани фондации/фондове за финансиране на граждански организации с предоставен от държавата първоначален капитал; данъчни облекчения за свързаната с целите на организациите стопанска дейност; механизъм за 1 %, включващ правото на данъкоплатците да

определят получател – неправителствена организация на 1 или 2 % от платения от тях данък; благотворителни лотарии, средствата от които отиват за подкрепа на НПО и други. България не е приела нито един от посочените механизми.

Затова е необходимо създаването на независим от държавата, но финансово обезпечен от нея, механизъм за финансиране на НПО.

Кои са основните принципи за работа на Фонда, зад които заставаме?

1. Фондът да се управлява от представители, избрани от граждански организации, които да имат поне 5 години реално осъществявана дейност;
2. Механизмът за разпределение на средствата от Фонда да е максимално прозрачен и политически независим и да подлежи на граждански контрол;
3. Приоритетите на фонда да се определят чрез открита дискусия с гражданското общество;
4. Средствата на фонда да отиват за дейности, спомагащи за развитието на активно и независимо гражданското общество вкл. мониторинг върху държавата;
5. Финансиране от фонда да получават само организации в обществена полза, които не получават бюджетни субсидии;
6. Държавата да гарантира предоставянето на ежегоден финансов ресурс, който фондът да разпределя всяка година;
7. Държавата да разработи стратегия за предоставяне на допълнителен капитал на фонда, за да може в дългосрочен план той да стане независим от бюджета.

През септември идеята за създаване на фонда беше официално подкрепена от 21 неправителствени организации³. За съжаление на два пъти през 2009 г. инициативата беше възпрепятствана поради външни фактори – про-

³ Организации подкрепили създаването на Фонд за НПО – Американска фондация за България; Блуинк; Български дарителски форум; Български център за нестопанско право; Дружество Знание – Ловеч; Институт Отворено общество; Каритас – България; Международен институт за здравеопазване и здравно осигуряване; Програмен и аналитичен център за европейско право; Сдружение Болкан Асист; Сдружение за развитие на българското здравеопазване; Фондация Екип; Фондация ЕкоОбщност; Фондация Лале; Фондация Помощ за благотворителността в България; Фондация Работилница за граждански инициативи Фондация „За хората“; Център за култура и дебат Червената къща; Център за развитие на медиите; SOS Детски селища

ведените избори, както и задълбочаването на финансовата криза. Поради това не се състояха планираните срещи с представители на Министерството на финансите и други институции.

През 2009 г. експерти на БЦНП подготвиха две становища, имащи отношение към финансирането на НПО. Първото от тях бе разработено по искане на Министерство на правосъдието по повод подготовката на Насоките и формуляра за кандидатстване за 2009 г. за бюджетни субсидии от НПО. Второто становище бе разработено по повод на постъпили сигнали от страна на НПО за проблеми при регистрацията им в Централния регистър за ЮЛНЦ в обществена полза при Министерство на правосъдието. С това становище експерти на центъра аргументират възможността за ЮЛНЦ в обществена полза да извършват допълнителна стопанска дейност, свързана с нестопанските им цели. И двете становища бяха предоставени на Министерство на правосъдието и публикувани на интернет страницата на БЦНП.

Политически дебат „Държавата и гражданското общество“

За трета поредна година Българският център за нестопанско право организира национална годишна конференция на гражданските организации.

На 12 май 2009 г. над 70 представители на граждански организации проследиха дебат между политици от водещите политически сили по темата „Държавата и гражданското общество“. Първата част на конференцията

протече под формата на политически дебат с множество въпроси от представители на гражданските организации и сериозни заявки за промени от страна на политиците. Темите, по които се дискутира, бяха каква следва да е държавната политика по отношение на неправителствения сектор и доколко е гарантирано включването на гражданските организации в процесите на вземане на решения. Сериозна подкрепа и сред политиците и сред представителите на граждански организации получи идеята за създаването на Фонд за финансиране на НПО, който да се управлява от представи-

тели на НПО при ясни правила и прозрачен механизъм за разпределение на средствата.

Черноморска стажантска програма на БЦНП

През април 2009 г. БЦНП стартира провеждането на Черноморската стажантска програма. Програмата продължи девет месеца, през които БЦНП посрещна общо 14 стажанти от осем черноморски страни: Азербайджан, Армения, Грузия, Молдова, Румъния, Русия, Турция и Украйна. Повечето от участниците бяха представители на водещи нестопански организации и заинтересувани от развитието на правната рамка за НПО в родната си страна. Целта на програмата бе стажантите да се запознаят с основните международни стандарти и принципи в областта на правното регулиране на НПО, както и да им бъдат представени различни модели на регламентация в страни от Централна и Източна Европа.

По време на престоя си стажантите разработиха изследвания, за това какво е законодателството за нестопански организации в собствените им страни по четири основни направления: регистрация на НПО, данъчно облагане на НПО, публично финансиране на НПО и участие на НПО в процесите на вземане на решения. Тези изследвания, както и контактите на организациите, активни за подобряване на правната рамка на НПО във всяка една от осемте страни, ще бъдат публикувани на отделна секция на страницата на БЦНП в интернет.

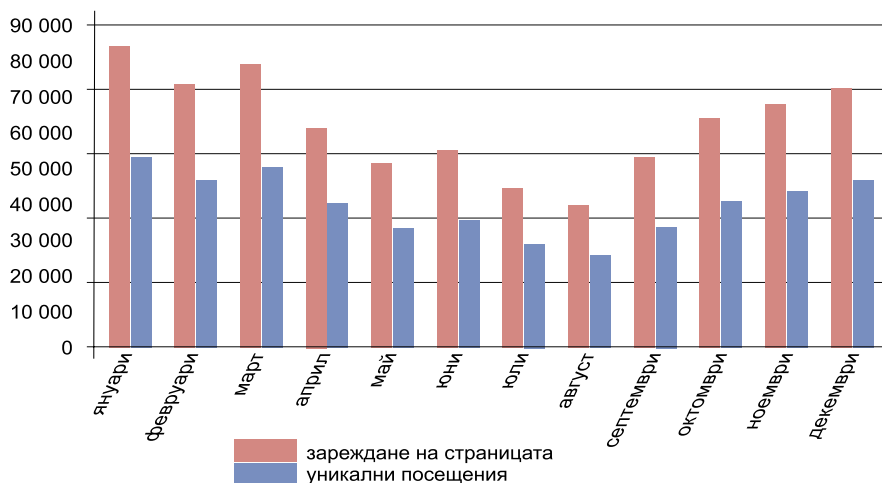

Ресурсен център за НПО

През 2009 г. експерти на БЦНП взеха участие в различни обучения, семинари и конференции на територията на цялата страна. Темите на събитията бяха основно свързани с предоставянето на социални услуги, с уредбата на обществените съвети, както и с възможностите за участие на НПО в процеса на вземане на решения.

Немаловажен дял от нашата дейност през изтеклата година бе предоставянето на правна подкрепа на НПО в различни правни области, имащи отношение към тяхната дейност, а и на отделни физически лица, желаещи да участват в дейности на неправителствени организации. Общият брой на предоставените консултации е 447, като в това число се включват 31 съдебни регистрации и съдебни промени, подготовка на над 40 заявления за вписване в Централния регистър за юридически лица с нестопанска цел при Министерство на правосъдието, както и 347 консултации във връзка с организацията и дейността на НПО, данъчното облагане, предоставяне на социални услуги, добро управление и други.

През 2009 г. БЦНП продължи да поддържа актуална интернет страницата www.bcnl.org, като публикува над 30 новини относно инициативи и събития имащи значение за дейността на НПО, а наши експерти отговориха на 44 въпроса във форума към интернет страницата. Средномесечният брой на уникалните посещения на www.bcnl.org е 37 874, като подробната информация за това по месеци е:

В края на годината започнахме обновяването на интернет страницата ни (отново на адрес www.bcnl.org), като целта бе информацията, която предоставяме на организациите, да бъде по-добре структурирана и по-лесно достъпна.

Международни участия и дейности

Албания

На 9 март 2009 албанският парламент прие Закон за организацията и работата на Агенция за подпомагане на гражданското общество (Закон №10093). Законът беше подписан от Президента и публикуван в Държавния вестник на Албания на 2 април 2009 и влезе в сила 15 дни след това. Агенцията е публично-правна структура, управлявана от Надзорен съвет (мнозинство в него имат гражданските организации - 5-има представители, докато

представителите на администрацията са 4-ма), която ще разпределя грантове за неправителствени организации. Финансирането ѝ ще бъде от държавния бюджет, като за целта за 2009 г. бяха отделени 1 млн. долара. Като допълнителна гаранция за осигу-

рено финансиране на агенцията законът постановява, че за следващите години държавата не може да отпуска по-малък бюджет за агенцията от този за предходната година. В този смисъл очакванията са средствата, които агенцията разпределя да нарастнат, а не обратното. В допълнение към финансовата обезпеченост на агенцията е предвидено административните ѝ разходи да се покриват от отделно бюджетно перо, както и да бъде предоставена сграда за дейността ѝ.

БЦНП експерт участва в процеса на подготовка на закона чрез предоставяне на коментари по текста, а и като разработи Устав на агенцията, процедури за отпускане на грантове и различни други документи, свързани със създаването на агенцията – процедури за избор на членове на Надзорния съвет и други.

Международната работна група на *Inclusion Europe*

И тази година продължи участието на представител на БЦНП в работата на Международната работна група, съставена от юристи, към паневропейската мрежа *Inclusion Europe*. Целта на групата е да проследи процеса на ратификация на Конвенцията за правата на хората с увреждания, приета от Организацията на обединените нации. На срещата на работната група в Прага, Чехия през ноември 2009 г. беше направен обзор на процеса на ратификация на Конвенцията в отделните страни членки на Европейския съюз. Коментирани бяха отделни аспекти по приложението на чл. 12, чл. 19 и чл. 23 от конвенцията в страните, а и напредъкът, който прави всяка една от тях, в развитието на обществената чувствителност към правото на хора с увреждания да живеят в общността, както и свързаните с това проблеми при „включващото“ ги образование; практическите трудности при реализацията на „подкрепящото“ вземане на решения, противоположно на практиката да се поставят под настояничество и да бъдат обявявани за недееспособни хората с увреждания.

Black Sea NGO Forum* и *Eastern Partnership Civil Society Forum

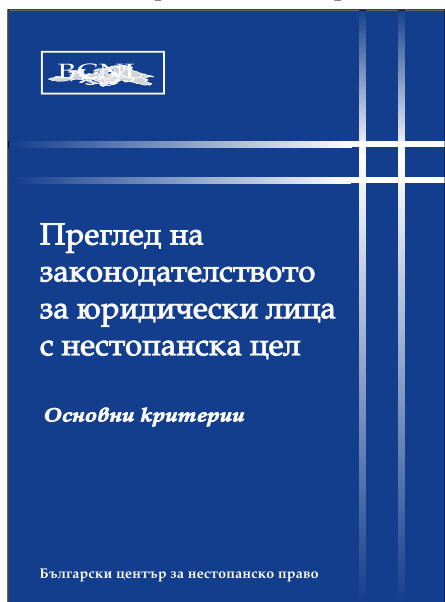
В края на октомври и средата на ноември се проведеха два важни форума, свързани с развитието на гражданското общество в Черноморския регион, на които се включи и представител на Българския център за нестопанско право. В Букурещ, Румъния се проведе вторият Черноморски форум на неправителствените организации, а в Брюксел, Белгия се проведе Гражданският форум под егидата на новата програма на ЕС – Източно партньорство. По време на срещата в Брюксел беше приет и механизъм за координация на форума, в който са включени 17 членове – представители на граждански организации от ЕС и региона.

Публикации и изследвания

Публикации

Участие на неправителствените организации в процесите на вземане на решения

През 2009 г. БЦНП публикува нова книга, посветена на участието на НПО в процесите на вземане на решения. Изследването съдържа анализ на правната рамка за участието на НПО при формирането на политики и изработването на закони в България; сравнителен анализ на моделите за участие на НПО в процесите на вземане на решения (в избрани страни членки на ЕС и Съвета на Европа), както и Стратегически документ за участието на НПО в процесите на вземане на решения. В Стратегичес-

кия документ се правят важни предложения за усъвършенстване на правната рамка и процедурите за гражданско участие.

Преглед на законодателството за юридически лица с нестопанска цел. Основни критерии, издание 2009

През 2009 г. бе допълнено и преработено изданието, с което се прави преглед на законодателството за ЮЛНЦ в България. В новото издание бяха отразени основните промени, настъпили до началото на 2009, като: свободен достъп до

заседанията на комисии в Народното събрание, без да е необходима нарочна покана от народен представител за това; приемането на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси. В изданието бяха отразени и: организирането за втора поредна година на кампания за запазване на данъчните облекчения за НПО в обществена полза и техните дарители; представяне на резултатите от едногодишното управление на Оперативните програми „Развитие на човешките ресурси“ и „Административен капацитет“, както и безпрецедентното спиране на процедурата по ФАР на ЕС по проект „Развитие на гражданското общество“ 2006.

Анализи

Българският център за нестопанско право по поръчение на Българския дарителски форум изготви анализ на ситуацията с облагането с ДДС на благотворителните кратки съобщения (SMS) в 5 страни – Словакия, Румъния, Унгария, Великобритания и Чехия. Изводът от направения анализ показва, че единствено в Унгария от разгледаните страни благотворителните SMS-и се облагат с ДДС⁴.

Експерти на центъра също така подготвиха изследване за режима на обществените поръчки в 5 европейски страни, в това число България, чийто акцент бяха съществуващите в изследваните страни облекчени процедури при възлагането на услуги, осъществявани от НПО. Изследването бе възложено от Международния център за нестопанско право.

Индекс за устойчивост на НПО на Американската агенция за международно развитие *Civil Society Sustainability Index*

През 2009 г. БЦНП за втори път беше поканен да координира изработването на Индекса за устойчивост на гражданското общество за България.⁵ Българският център за нестопанско право чрез група от 12 експерти обсъди показателите на Индекса и направи обобщение на направените изводи от участниците в групата.

⁴ При SMS-и, изпратени от предплатени карти, и в част от останалите страни има ДДС.

⁵ Индексът за устойчивост на гражданското общество (Civil Society Sustainability Index) се организира от Американската агенция за международно развитие, като оценката се прави във всяка от страните в Централна и Източна Европа и в страните в бившия Съветски съюз.

ФИНАНСИРАНЕ

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До
Ръководството
на Фондация "Български център за нестопанско право"
София

Ние извършихме одит на приложения финансов отчет на "Български център за нестопанско право" (фондацията), включващ счетоводния баланс към 31 декември 2009 г. и отчет за приходите и разходите, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и обобщеното омовестяване на съществени счетоводни политики и другите пояснителни приложения (от стр.8 до стр.12)

Отговорност на ръководството за финансовия отчет

Отговорността за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с Националните стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия се носи от ръководството. Тази отговорност включва: разработване, внедряване и поддържане на системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансовите отчети, които да не съдържат съществени неточности, отклонения и не-съответствия, независимо дали те се дължат на измама или на грешка; подбор и приложението на подходящи счетоводни политики; и изготвяне на приблизителни счетоводни оценки, които да са разумни при конкретните обстоятелства.

Отговорност на одитора

Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този финансов отчет, основаващо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазване на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко финансовият отчет не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия.

Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени във финансовия отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени неточности, отклонения и несъответствия във финансовия отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансовия отчет от страна на фондацията, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на фондацията. Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне във финансовия отчет.

Считаме, че извършеният от нас одит предоставя достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

Мнение

По наше мнение финансовият отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти финансовото състояние на Фондация "Български център за нестопанско право" към 31 декември 2009 г., както и нейните финансови резултати от дейността и паричните потоци за годината, завършваща тогава, в съответствие с Националните стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия.

За "АТА КОУ КООД":

Радосвета Веспилцова
Дипломиран експерт-счетоводител

26.02.2010 г.
София

БАЛАНС
на Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО" към 31.12.2009 год.

ПАСИВ

АКТИВ

РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	Бележки		Текуща година		Преходна година		РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	Бележки		Текуща година		Преходна година	
			хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.				хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
А. ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ							А. СОВЕСТВЕН КАПИТАЛ						
I. Дълготрайни материални активи		3					I. Основен капитал						
1. Компютри, стопански инвентар					1		II. Резерви				168		114
							1. Целеви резерви				120		87
ОБЩО ЗА ГРУПА I:					1		ОБЩО ЗА ГРУПА II:				168		114
							ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ А:				168		114
III. Дългосрочни финансови активи		4					Б. ДЪЛГОСРОЧНИ ПАСИВИ						
1. Финансови активи държани за продажба			11	11									
2. Инвестиции в дъщерни предприятия			5	5									
Общо по група III			16	16			I. Финансирания за дълготрайни активи		6				1
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "А":			16	17			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б":						1
Б. КРАТКОТРАЙНИ АКТИВИ							В. КРАТКОСРОЧНИ ПАСИВИ						
							I. Краткосрочни задължения		7				
I. Вземания							1. Данъчни задължения				4		2
1. Вземания по проекти			3	2									
ОБЩО ЗА ГРУПА I:			3	2			ОБЩО ЗА ГРУПА I:				4		2
II. Парични средства		5											
1. Парични депозити			233	208									
2. Парични средства в разплащателни сметки			164	27			II. Финансирания за дейността		8		244		137
ОБЩО ЗА ГРУПА II:			397	235			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "В":				248		139
III. Разходи за бъдеща периоди													
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б":			400	237									
СУМА НА АКТИВА (А+Б)			416	254			СУМА НА ПАСИВА (А+Б+В)				416		254

Дата: 20.02.2010 год.

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ
на Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО" за годината, завършваща на 31.12.2009 год.

Наименование на разходите	Бележки	Текуща	Преходна	Наименование на приходите	Бележки	Текуща	Преходна
		година	година			година	година
		хил. лв.	хил. лв.			хил. лв.	хил. лв.
I. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА				I. ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА			
A. Разходи за регламентирана дейност	10			A. Приходи от регламентирана дейност	9		
1. Разходи по проекти		268	108	1. Приходи от дарения под условие		268	108
ВСИЧКО А:		268	108	ОБЩО I		268	108
B. Административни разходи				II. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	11		
ОБЩО I:		268	108	1. Приходи от лихви		15	5
II. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	11			2. Положителни курсови разлики		46	4
1. Оприцателни курсови разлики		40	8	ОБЩО II:		61	9
ОБЩО II:		40	8	III. ПЕЧАЛБА ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ		33	5
III. ОБЩО РАЗХОДИ		308	116	IV. ОБЩО ПРИХОДИ		362	122
IV. РЕЗУЛТАТ		54	6	ВСИЧКО		362	122

Дата: 20.02.2010 год.

